ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Графіки	Рік навчання	4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	7

КОМПОЗИЦІЯ ПЛАКАТУ

Семестр 7 (2026-2027 н. р.)
1 вересня — 14 грудня

Викладач Шевченко Володимир Якович
E-mail vladimirshevchenko68@gmail.com
Заняття За розкладом
Консультації За узгодженням з викладачем
Адреса 61002, Харків, ХДАДМ, вул. Мистецтв, 8
Телефон 0663420640

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Під час дистанційних занять офіційним каналами комунікації з викладачем є Telegram, Google Meet. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на платформу Telegram (Композиція плакату 4 курс 2026-2027 н. р.) або на пошту викладача.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного вивчення дисципліни студенти використовують весь комплекс знань з фундаментальних дисциплін «Рисунок», «Академічний живопис», «Робота в матеріалі», «Кольорознавство», «Загальний курс композиції», «Шрифт та типографіка», «Композиція плакату», які вони вивчали протягом 1-3 курсів навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальний посібник:

Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп./ Володимир Якович Шевченко. – Х.: Колорит, 2007. – 133 с.: іл.

Методичні рекомендації:

1. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронне видання] В. Шевченко. – Харків ХДАДМ, 2024. – 52 с. іл.
2. Володимир Шевченко. Наочний посібник з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 7 семестр. – Харків: ХДАДМ, 2022.– 199 с., іл.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ескізів, олівець. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, цифрова фотокамера тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Adobe InDesign.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Композиція плакату» є основною навчальною дисципліною, що визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки плакатистів у навчально-творчій майстерні авторського плакату на кафедрі графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Мета дисципліни – формування фахових компетентностей:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності:	**(ЗК)**
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК-5
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК-6
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК-8
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК-9
Спеціальні компетентності:	**(СК)**
Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.	СК-1
Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.	СК-3
Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	СК-5
Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.	СК-9
Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.	СК-12
Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.	СК-13

У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться зі специфікою театрального плакату, основними методами побудови візуального образу в театральному плакаті, опановують образотворчі засоби композиції плакату та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання реальних проєктів.

На підставі набутих компетентностей здобувач освіти має демонструвати

програмні результати навчання в мистецькій діяльності:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності,

застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 12. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).
ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом чотирьох семестрів 3-4-х курсів у обсязі 23 кредитів ECTS (690 годин). У сьомому семестрі 4 курсу навчання: 150 годин, з них: лекції – 2 години, практичні заняття – 73 години, самостійна робота – 75 годин. Всього курс має 2 модулі та 2 теми.

Сьомий семестр:
ТЕАТРАЛЬНИЙ ПЛАКАТ
Тема 1. Театральний плакат: основні методи побудови візуального образу.
Завдання 1. Створення театрального плакату на основі сюжету твору та сценічної дії.
1.1. Розробка авторської концепції.
1.2. Пошук образотворчих засобів рішення теми.
Завдання 2. Створення театрального плакату на основі образу головного героя вистави.
2.1. Пошук образотворчих засобів рішення теми.
2.2. Виконання ескізів.
2.3. Визначення оптимального композиційного рішення теми.
Тема 2. Метафора в театральному плакаті.
Завдання 3. Створення театрального плакату на основі метафори.
3.1. Розробка авторської концепції рішення теми.
3.2. Композиційний пошук рішення теми.
3.3. Додрукарська підготовка оригіналів.
Завдання 4. Шрифтова інтерпретація теми театрального плакату.
4.1. Розробка текстових елементів композиції.
4.1. Затвердження цифрової версії плакатів.
4.1. Цифровий друк.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, виконання ескізів та оригіналів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX

добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять зі студентами розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають освітньому процесу. Це стосується практичної підготовки здобувачів освіти як у навчальних аудиторіях і лабораторіях Академії так і під час дистанційної комунікації з викладачем на платформах Telegram та Google Meet. Вітається власна думка за темою завдання, креативність студента, аргументоване відстоювання позиції та толерантне відношення до колег.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.

Корисні посилання: https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html

https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 7: ТЕАТРАЛЬНИЙ ПЛАКАТ

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	лекція	**Театральний плакат: основні методи побудови візуального образу**	1		Аналіз аналогів
		Завдання 1	Створення театрального плакату на основі сюжету твору та сценічної дії	3		Збір інформації, перегляд вистави
2	1.1	практичні	Розробка авторської концепції	4		Креативне рішення
3	1.2	практичні	Композиційний пошук рішення теми	4		Розробка графічних варіантів
4		Завдання 2	Створення театрального плакату на основі образу головного героя	4		Аналіз творів митців і здобувачів

			театральної вистави			освіти
5	2.1	практичні	Пошук образотворчих засобів рішення теми	4		Креативне рішення теми
6	2.2	практичні	Виконання ескізів	4		Розробка графічних варіантів
7	2.3	практичні	Визначення оптимального композиційного рішення теми	4		Аналіз якісних параметрів
8	2.4	перегляд	Перегляд практичних завдань 1, 2	1	**Модульний контроль**	
	2	лекція	**Метафора в театральному плакаті**	1		Аналіз творів митців
		Завдання 3	Створення театрального плакату на основі метафори	2		На основі метафори драматичного твору
9	3.1	практичні	Розробка авторської концепції рішення теми	4		Креативне рішення
10	3.2	практичні	Робота над ескізами	4		Розробка графічних варіантів
11	3.3	практичні	Додрукарська підготовка оригіналів	4		Комп'ютерні технології
12		Завдання 4	Шрифтова інтерпретація теми театрального плакату	4		Аналіз творів митців і здобувачів освіти
13	4.1	практичні	Розробка текстових елементів композиції	4		Згідно теми вистави
14	4.2	практичні	Затвердження цифрової версії плакатів	4		Аналіз якісних параметрів
15	4.3	практичні	Цифровий друк	3		Авторський нагляд
	4.4	перегляд	Перегляд практичних завдань 3, 4	1	**Модульний контроль**	
		Засідання кафедри	Обговорення методики викладання дисципліни		**Екзам. перегляд**	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного

курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для вико-нання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F**— за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за мистецьку активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. / Володимир Якович Шевченко.– Х.: Колорит, 2007.– 133 с.: іл.
2. L’art pour l’art. / Arbeiten fur kulturelle Institutiontn. / 1994, Mendell & Oberer
3. Театральний плакат Харкова 1970-1980-х років: регіональна специфіка / О. Гладун // Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії: Зб. наук. пр. - К.: ІМФЕ

ім. М.Т. Рильського НАН України, 2009. – Вип. 9. - С. 255-258. - Бібліогр.: 10 назв. – укр.
4. Plakaty/Posters. Contemporery Polish Posters.– Olszanica: BOSZ, 2001.– 143 с.
5. Akademia prezentuje/Academy presents. – Warsaw: Oficyna Wydawnicza RYTM, 2006.– 168 с.
6. Grafika ze zbiorow krakowskiej ASP 1946–2006.– Krakow: Wydawnictwo im. Jana Matejki
7. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва.
Київ: ArtHuss. 96 с.
8. Енциклопедія сучасного плакатного мистецтва екологічного спрямування «4-й Блок». – Харків: Константа, 2006. – 180 с.: іл. / VI Міжнародна тріснале екологічного плакату
9. Олег Векленко, Ольга Северіна. Каталог-альбом «4-й Блок7» / VII Міжнародна тріснале екологічного плакату / 26.04 – 3.05.2009. Харків. Україна
10. Олег Векленко. Альбом-каталог X Міжнародна тріснале плакату екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04 - екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04–20.05. 2018
11. Касіян В. І. Мистецтво графіки. – К., 1960
12. Босилков С. Болгарський плакат.– С.: Болг. художник, 1973
13. Василь Кричевський: орнаментальні композиції. Х.: Видавець Олександр Савчук, 2023. 312 с.

Електронні ресурси:

14. Володимир Шевченко. Наочний посібник з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 7 семестр. – Харків: ХДАДМ, 2022. – 199 с. іл.
15. Театральні плакати Володимира Колесникова / Світлана Бочарова / https://www.gallery.pl.ua/1teatralni-plakati-volodimira-kolesnikova.html. 2021
16. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: https://core.ac.uk/download 229566749.pdf
17. Посібник користувача Adobe Illustrator. URL: https://helpx.adobe.com/ua/illustrator/user-guide.html
18. Посібник користувача Adobe Photoshop. URL: https://helpx.adobe.com/ua/photoshop/user-guide.html
19. Посібник користувача Adobe InDesign. URL: https://helpx.adobe.com/ua/indesign/user-guide.html

Допоміжна:

20. Косів В. Українська ідентичність у графічному дизайні 1945-1989 років. Київ: Родовід, 2019.
480 с.
21. Шевченко В. Я. Український плакат / M.A.D.E. – 2001.– № 1-2. – С. 78-87
22. Kapr A., Schiller W. Gestalt und Funktion der Typografie.– Leipzig, 1977
23. Schuwer Ph. Histoire de la publicite.– Paris, 1966